

OM BARNES RETTIGHETER TIL HVORDAN VOKSNE SKAL MØTE BARN OG UNGDOMMER UNDER 18 ÅR

I FNs barnekonvensjon har barn mange viktige rettigheter. Noen av disse rettighetene sier hvordan voksne skal møte barn, og samarbeide med barn, før noe gjøres eller bestemmes i livene til barn.

Voksne på skolen du går på, er i gang med å lære om disse rettighetene. Samtidig er det veldig lurt at dere elevene også lærer om disse rettighetene.

Vi som har skrevet dette er ungdommer selv, og har samarbeidet med voksne som kan loven og rettighetene barn har veldig godt. Hvis dere ikke har lært om disse rettighetene enda, håper vi det hjelper å vite om dem nå <3

Her er fire rettigheter alle barn har:

1. Barn har rett på å få nok og forståelig informasjon
2. Alle barn har rett til å få vite og si meningen sin før noe de har sagt eller gjort blir fortalt videre
3. Alle barn har rett til å snakke trygt
4. Alle barn har rett til å være med å bestemme ting som handler om seg selv

Det står litt mer om de fire rettighetene nedover her:-)

BARN HAR RETT PÅ Å FÅ NOK OG FORSTÅELIG INFORMASJON

Ting voksne kan gi informasjon om til hele klassen:

Voksne i skolen må gi elever informasjon som de har bruk for, blant annet:

- Hvorfor dere går på skolen
- Hvorfor dere må gjøre forskjellige ting på skolen
- Hva dere kan være med å bestemme
- Hvilke rettigheter elever har på skolen

Ting voksne må gi informasjon om når de bestemmer noe om deg:

- Du skal få vite nok om situasjonen eller det som bestemmes til at du kan si hva du virkelig mener eller har lyst til
- Voksne skal snakke med ord du forstår
- I situasjoner når noe om deg skal bestemmes, må voksne fortelle deg
  - hva de voksne vet, tenker eller har fått høre av andre, hvis det handler om deg
  - hvilke muligheter som finnes, sånn at du kan si hva du synes høres best ut
  - hva som kan skje hvis du velger den ene eller andre muligheten
- Når voksne har forklart, bør de spørre om det gir mening, eller om det er noe du lurer på som de kan forklare på en litt annen måte

ALLE BARN HAR RETT TIL Å FÅ VITE OG SI MENINGEN SIN FØR NOE DE HAR SAGT ELLER GJORT BLIR FORTALT VIDERE

- Voksne skal snakke med deg før de forteller videre noe du har sagt eller gjort
- Den voksne skal si til deg:
  - hva den vil fortelle
  - hvem den vil fortelle til (f.eks. mamma, pappa, en annen lærer, klassen, eller noen andre)
  - hvordan den vil fortelle det (f.eks. melding eller ringe)
  - når den vil fortelle (f.eks. etter skolen eller i friminuttet)
- Den voksne skal spørre deg hva du tenker
- Hvis du sier det er greit at det fortelles videre, kan dere snakke litt om hvordan det skal gjøres, hvis du har noe mening om det. Det kan være
  - om det er best om de forteller til pappa
  - best å fortelle det selv, om det kan fortelles en annen dag
  - om det går an å fortelle litt men ikke al
- Hvis du ikke vil at det skal fortelles videre og du sier nei, skal den voksne spørre deg og prøve å forstå hvorfor du sier nei
- Den voksne skal ta deg på alvor
- Hvis voksne vil fortelle noe videre selv om du ikke vil det, må de forklare hvorfor
- Hvis voksne bestemmer at de må fortelle noe videre, må de prøve å spørre deg hvordan det kan gjøres tryggest mulig

ALLE BARN HAR RETT TIL Å SNAKKE TRYGT

- Voksne skal gjøre det tryggest mulig for deg når de vil snakke med deg eller du vil snakke med en voksen om noe
- Du skal få si hvilken voksen det er tryggest å snakke med. Hvis det er mulig, skal skolen prøve å få til at du får snakke med den
- Du skal få snakke på et sted som kjennes trygt for deg, hvor du ikke trenger å være redd for at andre kan høre deg
- Voksne skal ikke si eller gjøre noe som gjør at du føler deg påvirket eller presset til å mene noe du ikke mener
- Voksne skal si til deg at de ikke kommer til å fortelle videre noe du har sagt eller gjort uten at de har snakket med deg først

ALLE BARN HAR RETT TIL Å VÆRE MED Å BESTEMME TING SOM HANDLER OM SEG SELV

- Dere har rett til å være med å bestemme **viktige** ting på skolen
- Dere har rett til å være med å bestemme **mer** enn aktivitetsdager, skolefrukt eller hvilken film dere skal se
- Noe av det **dere har rett til** å være med å bestemme er
  - hvordan læreren lærer bort ting til akkurat deg
  - hvis noe om deg skal bestemmes
  - hvilke type oppgaver dere skal ha
  - hvilke måter dere skal lære på
  - hvordan timene skal settes opp
  - hvilken hjelp du skal få, hvis du skal ha ekstrahjelp
  - hva som skal bli sagt videre, hvis en voksen vil si til klassen, foreldre, eller andre voksne noe du har sagt eller gjort
  - og mange flere ting
- Voksne skal alltid spørre barn og passe på at du eller dere får snakke trygt før de skal bestemme noe som handler om et barn eller f.eks en hel klasse
- Hvis du og en voksen er uenig i noe som skal bestemmes eller gjøres, skal de voksne prøve å gjøre så mye som mulig av det du vil.
- Hvis noe som har blitt bestemt har blitt feil eller dumt for deg, kan du si ifra om det, sånn at de voksne kan prøve å forandre på noe av det eller prøve å bestemme bedre neste gang.